

KESKI-SUOMEN SKENAARIOT

SKENAARIOKUVAUKSET

KESKI-SUOMEN LIITTO

Regional Council of Central Finland

17.4.2018

Päivitetty versio julkaistavaksi

Skenaarioiden rakentamisessa käytetty tulevaisuustaulukko

YHTEISKUNTA			TALOUS		TEKNOLOGIA	TYÖ JA ELINKEINOT		VÄESTÖ JA ASUMINEN		LIIKENNE JA MATKAILU	
Yhteis-kunnallinen sopiminen	Väestöliikkeet ja maahanmuutto	Euroopan Unionin kehitys	Suomen kansantalous	Julkisten palveluiden rahoitus	Datan avoimuus, luotettavuus ja turvallisuus	Osaaminen ja työn muutos	Suomen biotalouden kehitys	Alue- ja yhdyskunta-rakenne	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen edellytykset	Saavut-tavuus, liikkuminen ja logistiikka	Suomen matkailun kehityssuunnat
Kansainvälisiä sopimuksia	Resurssi-niukkuus ja kansojen vaellus	Taloudellinen vastaisku	Mukaan maailman-talouden kasvuun	Perinteinen julkisvetoinen rahoitusmalli	Avointa ja julkista dataa	Perinteinen palkkatyö pitää pintansa	Luontoarvot korostuvat	Pääkaupunki-seutu kansainvälisenä metropolina	Yhteiskunta huolehtii hyvinvoinnista	Älykäs liikenne-verkosto	Virtuaali-elämukset ja luonnosta vieraantuminen
Blokkiutumista ja kahdenvälisiä sopimuksia	Kriisien rauhoittuminen ja Aasia-lähtöinen maastamuutto	Federalisaatio ja liittovaltiokehitys	Uusia aloja ja toimintamalleja	Maakunnilla verotusoikeus	Data harvojen käsissä	Alustatalous luo freelancereita ja mikroyrittäjiä	Biobuumi ja raaka-ainepula	Suurten kasvukeskusten verkosto	Personoitu ja omaehtoinen terveydenhoito	Yhteydet muihin metropoleihin	Paikallisia alustoja ja yksilöllisiä matkailu-kokemuksia
Yritysten ja koneiden ylikansallinen valtakausi	Tasainen maahanmuutto länsimaihin elintason perässä	Häilyvää harmoniaa	Reformien kautta kilpailukykyä	Yritykset kasvattavat rooliaan palveluiden rahoituksessa	Yksilövetoinen tiedonhallinta	Robotisaation aika ja kilpailu huippu-osaajista	Blokkiutuneet biomarkkinat	Moni-keskuksinen alueen vahvuksiin perustuva rakenne	Terveysdataa ja tekoälyn tekemiä päätöksiä	Sähköistä liikkumista	Erikoistuvat teema-alueet ja yhteisöllinen luontomatkailu
Yhteisöjen renessanssi	Maahanmuuton virrat kääntyvät uusiin nouseviin talouksiin	Euroalueen hautajaiset	Uudistumis-kyvyttömyys ja nollakasvu	Yksilöiltä kerättävät käyttömaksut ja vakuutukset	Kyberhyökkäykset kasvattavat suojatoimia	Yhteisöllistä tekemistä työ ja vapaa-aika sekoittuen	Hajautunut pientuotanto	Pienet kylämaiset yhdyskunnat	Kokonaisvaltainen hyvinvointi ja ennaltaehkäisy	Tiukka taloustilanne ohjaa liikkumista	Matkailun rajoittaminen ja turvattomuus
Yksilöiden väliset sopimukset lohkoketjun avulla		EU:sta alueiden allianssiin	Syvä lama ja uudet innovaatiot	Arvo yhteisöjen rooli korostuu	Totuuden jälkeinen aikakausi		Kiinalaiset dominoivat		Suuria sosiaalisia ja alueellisia eroja	Uudet teknologiat vähentävät liikkumistarvetta	Ympäristötietoista vapaata liikkumista EU:n sisällä

Tiivistelmä

Turvaton ja suojautuva yhteiskunta

- Ilmastonmuutos ja konfliktit aiheuttavat voimakasta maahanmuuttoa Suomeen.
- Kyberhyökkäykset yleistyvät ja luottamuspulaa paikataan julkisella valvonnalla.
- Kasvava protektionismi heikentää EU:ta ja euroalue hajoa.
- Suomen taloutta kannattelevat rakenteelliset uudistukset. Maakunnille myönnetään verotusoikeus.
- Työn murroksessa palkkatyöhön perustuva malli pyritään säilyttämään.
- Julkinen sektori kasvattaa rooliaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä.
- Väestö keskittyy suuriin kasvukeskuksiin. Energia-tehokkaat joukkoliikenne-ratkaisut korostuvat.

KANSALLISVALTIOT

Yksilöiden maailmat

- Yksilöiden välinen sopiminen (lohkoketjut) muuttaa radikaalisti yhteiskuntaa.
- Ihmiset aktivoituvat datan omistajina ja yksityisyyden-suoja korostuu.
- EU lähtee uuteen nosteeseen positiivisen talouskehityksen tukemana.
- Suomen talous kasvaa. Uusia digialoja syntyy ja julkisia toimintamalleja uudistetaan.
- Keikkatalous ja mikroyrittäjyys syrjäyttävät perinteiset työsuhteet. Perustulo otetaan käyttöön.
- Julkisten palvelujen rahoitus perustuu enemmän yksilöiltä kerättäviin käyttömaksuihin.
- Väestö keskittyy pk-seudulle ja suurten kaupunkien välisiä yhteyksiä kehitetään erityisesti elinkeinoelämän tarpeisiin.

YKSILÖT JA ASIAANTUNTIJAT

Paikalliset arvoyhteisöt

- Informaatiovaikuttaminen lisääntyy voimakkaasti ja luottamus julkisiin instituutioihin rapistuu.
- Valtion ja suurten alueiden rooli päätöksenteossa vähenee ja arvoyhteisöt korostuvat.
- Luottamuspula ja hallitsematon teknologiakehitys aiheuttavat maailmanlaajuisen rahoituskriisin.
- Suomi vajoaa lamaan. Etuuksia leikataan rankasti, mutta heikko tilanne synnyttää uusia innovaatioita.
- Palkkatyö vähenee automaation kiihtyessä ja työ muuttuu yhteisölliseksi tekemiseksi. Vapaaehtoistoiminta korostuu.
- Teknologiakehitys ja tuotannon hajautuminen mahdollistaa pienen kylämäiset yhdyskunnat. Liikkumisen tarve vähenee.

YHTEISÖT

Tekoälyn, rahan ja idän dominanssi

- Data keskittyy kiinalaisten teknologiajättien käsiin, jotka levittäytyvät myös länsimaihin.
- Länsimainen arvomaailma ja demokraattinen yhteiskuntamalli kyseenalaistetaan.
- Suurkaupunkien välille syntyy alueellisia alliansseja, mikä heikentää EU:n ohjausvoimaa.
- Suomen talous ei kykene uudistumaan ja työvoimaa muuttaa ulkomaille.
- Yritykset kasvattavat rooliaan palveluiden rahoituksessa.
- Robotisaatio vähentää työvoiman tarvetta ja huippu-osaajista kilpailaan.
- Suurkaupunkien välinen kilpailu kiihtyy ja väestö pakkautuu pk-seudulle.
- Digitaaliseen infrastruktuuriin ja kansainvälisiin liikenne-yhteyksiin panostetaan.

TEKNOLOGIA JA YRITYKSET

Kättä päälle -diplomatia

- Kansainvälisten instituutioiden asema vahvistuu ja suur-yritysten valtaa rajoitetaan kansainvälisillä sopimuksilla.
- Ihmiset suhtautuvat luottavai- sesti datan keräämiseen ja hyödyntämiseen. Tietokantoja avataan kyberuhkien vähetessä.
- EU:n liittovaltiokehitys syvenee.
- Suomi pääsee mukaan maailmantalouden kasvuun ja nousee jälleen teknologian kärkimaaksi.
- Avoin data luo mahdollisuuksia työlle ja elinkeinoelämälle. Palkkatyö säilyy toimentulon lähteenä.
- Aasiasta nouseva maahan- muuttoaalto ja energian varastoinnin vallankumous mahdollistaa monikeskuksisen aluerakenteen.
- Sähköinen liikkuminen yleistyy voimakkaasti.

EU JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ

KESKI-SUOMEN SKENAARIOT 2050

Skenaariokuvaukset

1. Turvaton ja suojautuva yhteiskunta

YHTEISKUNTA			TALOUS		TEKNOLOGIA	TYÖ JA ELINKEINOT		VÄESTÖ JA ASUMINEN		LIIKENNE JA MATKAILU	
Yhteis-kunnallinen sopiminen	Väestöliikkeet ja maahanmuutto	Euroopan Unionin kehitys	Suomen kansantalous	Julkisten palveluiden rahoitus	Datan avoimuus, luotettavuus ja turvallisuus	Osaaminen ja työn muutos	Suomen biotalouden kehitys	Alue- ja yhdyskunta-rakenne	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen edellytykset	Saavut-tavuus, liikkuminen ja logistiikka	Suomen matkailun kehityssuunnat
Kansainvälisiä sopimuksia	Resurssi-niukkuus ja kansojen vaellus	Taloudellinen vastaisuus	Mukaan maailman-talouden kasvuun	Perinteinen julkisvetoinen rahoitusmalli	Avointa ja julkista dataa	Perinteinen palkkatyö pitää pintansa	Luontoarvot korostuvat	Pääkaupunki-seutu kansainvälisenä metropolina	Yhteiskunta huolehtii hyvinvoinnista	Älykäs liikenne-verkosto	Virtuaali-elämukset ja luonnosta vieraantuminen
Blokkiutumista ja kahdenvälisiä sopimuksia	Kriisien rauhoittuminen ja Aasia-lähtöinen maastamuutto	Federalisaatio ja liittovaltiokehitys	Uusia aloja ja toimintamalleja	Maakunnilla verotusoikeus	Data harvojen käsissä	Alustatalous luo freelancereita ja mikroyrittäjiä	Biobuumi ja raaka-ainepula	Suurten kasvukeskusten verkosto	Personoitu ja omaehtoinen terveydenhoito	Yhteydet muihin metropoleihin	Paikallisia alustoja ja yksilöllisiä matkailu-kokemuksia
Yritysten ja koneiden ylikansallinen valtakausi	Tasainen maahanmuutto länsimaihin elintason perässä	Häilyvää harmoniaa	Reformien kautta kilpailukykyä	Yritykset kasvattavat rooliaan palveluiden rahoituksessa	Yksilövetoinen tiedonhallinta	Robotisaation aika ja kilpailu huippu-osaajista	Blokkiutuneet biomarkkinat	Moni-keskuksinen alueen vahvuuksiin perustuva rakenne	Terveysdataa ja tekoälyn tekemiä päätöksiä	Sähköistä liikkumista	Erikoistuvat teema-alueet ja yhteisöllinen luontomatkailu
Yhteisöjen renessanssi	Maahanmuuton virrat kääntyvät uusiin nouseviin talouksiin	Euroalueen hautajaiset	Uudistumis-kyvyttömyys ja nollakasvu	Yksilöitä kerättävät käyttömaksut ja vakuutukset	Kyberhyökkäykset kasvattavat suojatoimia	Yhteisöllistä tekemistä työ ja vapaa-aika sekoittuen	Hajautunut pientuotanto	Pienet kylämaiset yhdyskunnat	Kokonaisvaltainen hyvinvointi ja ennaltaehkäisy	Tiukka taloustilanne ohjaa liikkumista	Matkailun rajoittaminen ja turvattomuus
Yksilöiden väliset sopimukset lohkoketjun avulla		EU:sta alueiden allianssiin	Syvä lama ja uudet innovaatiot	Arvo yhteisöjen rooli korostuu	Totuuden jälkeinen aikakausi		Kiinalaiset dominoivat		Suuria sosiaalisia ja alueellisia eroja	Uudet teknologiat vähentävät liikkumistarvetta	Ympäristötietoista vapaata liikkumista EU:n sisällä

SKENAARION KUVAUS

1. Turvaton ja suojautuva yhteiskunta

Hallitsematon maahanmuutto lisää protektionismia

Kansainväliset konfliktit ja ilmastonmuutoksen aiheuttamat sään ääri-ilmiöt Pohjois-Afrikassa ja Lähi-Idässä johtavat suuriin kansanvaelluksiin Eurooppaan ja Suomeen. Vastareaktionä kansallismielisyys ja protektionismi saavat yhä enemmän jalansijaa ja kansainvälisten sopimusten ohjausvoima liudentuu. Terrorismi lisääntyy myös Pohjoismaissa.

Jatkuva pakolaisvirta, yleistynyt informaatiovaikuttaminen ja nationalismin nousu aiheuttavat yhteen sovittamattomia erimielisyyksiä valtioiden välille. EU heikentyy ja euroalue hajoaa. Myös Suomi eristyy yhteisestä sopimisesta. Erityisesti suurten kaupunkien ja kasvukeskusten rooli suhteessa valtioihin kasvaa kaupunkien pystyessä tekemään vahvempia sopimuksia ja toimeenpanemaan niitä riittäviä ja protektionistisia valtioita tehokkaammin.

Rakenteelliset uudistukset kannattelevat taloutta

Suomen taloutta kurittanut pitkällinen taantuma johtaa vihdoon yhteisymmärrykseen rakenteellisten uudistusten tarpeellisuudesta. Reformipolitiikka parantaa kannattavuutta ja vientiä. Elinkeinorakenne säilyy kuitenkin melko perinteisenä ja kotimaista teollisuutta tuetaan voimakkaasti. Työllisyys lisääntyy maltillisesti.

Maakuntien määrää supistetaan ja niille myönnetään veronkanto-oikeus. Tämä saa maakunnat pyrkimään tehokkaaseen ja alueiden tarpeisiin perustuvaan palveluntuotantoon. Lisäksi ne kilpailevat keskenään työvoimasta ja yrityksistä verotuksen keinoin.

Kyberhyökkäykset yleistyvät ja julkinen valvonta lisääntyy

Sekavassa tilanteessa kyberriskit kärjistyvät ja kyberhyökkäykset yleistyvät. Tietomurrot koettelevat niin julkisia kuin yksityisiä toimijoita ja suoja-toimia vahvistetaan. Tietoturvaan liittyvien ongelmien vuoksi julkiset instituutiot ottavat entistä vahvemman roolin tiedonhallinnassa turvallisuuden lisäämiseksi ja avoimen datan määrää rajoitetaan. Luottamus yhteiskunnan sisällä on koetuksella ja luottamuspulaa yritetään paikata valvontateknologian avulla.

1. Turvaton ja suojautuva yhteiskunta

Perinteinen työsuhde ja palkkatyö pitävät pintansa

Protektionismi, heikko taloustilanne ja yleistyvät kyberhyökkäykset jarruttavat teknologiakehitystä ja siihen liittyvää työn murrosta. Automatisaatio korvaa rutiinistöä lähinnä valmistavassa teollisuudessa ja palkkatyö pyritään takaamaan mahdollisimman monelle. Etä- ja osa-aikatyö sekä yrittäjämäiset työsuhteet lisääntyvät ja työhön liittyvää sääntelyä uudistetaan. Yksilöiltä edellytetään aikaisempaa enemmän joustavuutta ja oman osaamisen päivittämistä.

Kansainvälisten suhteiden ongelmallisuudesta johtuen Suomen metsätaloustuotteiden vienti vähenee ja heikko taloustilanne kotimaassa supistaa markkinoita. Heikentyneet kansainväliset yhteydet ja epävarma tuonti johtavat myös ruoan lähituotannon vahvistumiseen. Keski-Suomessa tuotetun ja vähän prosessoidun ruoan kysyntä kasvaa.

Monipuolistunut väestö keskittyy suuriin kasvukeskuksiin

Kasvaneen maahanmuuton ja heikon taloustilanteen myötä palvelut keskittyvät kaupunkeihin ja suurimpien maakuntien kasvukeskuksiin. Kaupungistumisaste on korkea ja myös Jyväskylän asukasmäärä kasvaa merkittävästi. Reuna-alueet tyhjenevät ja niiden palvelutaso laskee.

Heikentynyt tietoturva ja siitä aiheutuneet skandaalit vähentävät yksityisen sektorin luotettavuutta terveyspalveluiden tuottamisessa. Tämän myötä julkinen sektori ottaa aiempaa suuremman roolin ihmisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä. Valtion budjetista merkittävä osa käytetään terveyspalvelujen tuottamiseen ja rahoittamiseen.

Energiatehokas joukkoliikenne korostuu ja matkailu paikallistuu

Tiukassa taloustilanteessa julkisia varoja kohdistetaan erityisesti vanhojen rakenteiden kunnossapitoon sekä teollisuuden vaatimaan raideliikenteeseen. Maakunnille ja kaupungeille siirretään aiempaa enemmän vastuuta liikenneyhteyksien kehittämisestä. Energiatehokas joukkoliikenne korostuu ja yhteyksiä karsitaan rankasti myös Keski-Suomen reuna-alueilla; niiden asukkaat ovat yhä enemmän yksityisautoilun ja taksipalveluiden varassa.

Merkittävästi lisääntyneet sään ääri-ilmiöt, valtioiden sulkeutuminen ja kyberriskien kasvaminen rajoittavat matkailua. Myös Suomeen tulevien matkailijoiden määrä laskee selvästi Euroopan epävakaa turvallisuustilanteen vuoksi. Matkustamisen hohto himmenee ja ihmiset tekevät lyhyitä matkoja lähinnä omilla lähialueillaan pienellä budjetilla.

2. Yksilöiden maailmat

YHTEISKUNTA			TALOUS		TEKNOLOGIA	TYÖ JA ELINKEINOT		VÄESTÖ JA ASUMINEN		LIIKENNE JA MATKAILU	
Yhteis-kunnallinen sopiminen	Väestöliikkeet ja maahanmuutto	Euroopan Unionin kehitys	Suomen kansantalous	Julkisten palveluiden rahoitus	Datan avoimuus, luotettavuus ja turvallisuus	Osaaminen ja työn muutos	Suomen biotalouden kehitys	Alue- ja yhdyskunta-rakenne	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen edellytykset	Saavut-tavuus, liikkuminen ja logistiikka	Suomen matkailun kehityssuunnat
Kansainvälisiä sopimuksia	Resurssi-niukkuus ja kansojen vaellus	Taloudellinen vastaisku	Mukaan maailman-talouden kasvuun	Perinteinen julkisvetoinen rahoitusmalli	Avointa ja julkista dataa	Perinteinen palkkatyö pitää pintansa	Luontoarvot korostuvat	Pääkaupunki-seutu kansainvälisenä metropolina	Yhteiskunta huolehtii hyvinvoinnista	Älykäs liikenne-verkosto	Virtuaali-elämukset ja luonnosta vieraantuminen
Blokkiutumista ja kahdenvälisiä sopimuksia	Kriisien rauhoittuminen ja Aasia-lähtöinen maastamuutto	Federalisaatio ja liittovaltiokehitys	Uusia aloja ja toimintamalleja	Maakunnilla verotusoikeus	Data harvojen käsissä	Alustatalous luo freelancereita ja mikroyrittäjiä	Biobuumi ja raaka-ainepula	Suurten kasvukeskusten verkosto	Personoitu ja omaehtoinen terveydenhoito	Yhteydet muihin metropoleihin	Paikallisia alustoja ja yksilöllisiä matkailu-kokemuksia
Yritysten ja koneiden ylikansallinen valtakausi	Tasainen maahanmuutto länsimaihin elintason perässä	Häilyvää harmoniaa	Reformien kautta kilpailukykyä	Yritykset kasvattavat rooliaan palveluiden rahoituksessa	Yksilövetoinen tiedonhallinta	Robotisaation aika ja kilpailu huippu-osaajista	Blokkiutuneet biomarkkinat	Moni-keskuksinen alueen vahvuuksiin perustuva rakenne	Terveysdataa ja tecoälyn tekemiä päätöksiä	Sähköistä liikkumista	Erikoistuvat teema-alueet ja yhteisöllinen luontomatkailu
Yhteisöjen renessanssi	Maahanmuuton virrat kääntyvät uusiin nouseviin talouksiin	Euroalueen hautajaiset	Uudistumis-kyvyttömyys ja nollakasvu	Yksilöiltä kerättävät käyttömaksut ja vakuutukset	Kyberhyökkäykset kasvattavat suoja-toimia	Yhteisöllistä tekemistä työ ja vapaa-aika sekoittuen	Hajautunut pientuotanto	Pienet kylämäiset yhdyskunnat	Kokonaisvaltainen hyvinvointi ja ennaltaehkäisy	Tiukka taloustilanne ohjaa liikkumista	Matkailun rajoittaminen ja turvattomuus
Yksilöiden väliset sopimukset lohkoketjun avulla		EU:sta alueiden allianssiin	Syvä lama ja uudet innovaatiot	Arvo yhteisöjen rooli korostuu	Totuuden jälkeinen aikakausi		Kiinalaiset dominoivat		Suuria sosiaalisia ja alueellisia eroja	Uudet teknologiat vähentävät liikkumistarvetta	Ympäristötietoista vapaata liikkumista EU:n sisällä

SKENAARION KUVAUS

2. Yksilöiden maailmat

Yksilöiden ja asiantuntijoiden yhteiskunnallinen rooli korostuu

Yksilöiden välinen sopiminen ja kaupankäynti muuttaa radikaalisti valtioiden ja suurten organisaatioiden roolia. Lohkoketjutyylisen teknologioiden avulla sopimuksia pystytään toteuttamaan ja varmentamaan entistä enemmän yksilötasolla. Hajautettu verkko haastaa suuret välikätenä toimivat teknologiajätit ja yksilöiden muodostamien ylikansallisten yhteisöjen rooli kasvaa.

Länsimaihin suuntautuva maahanmuutto maltillistuu kansainvälisten konfliktien laantuessa. Luottamus Euroopan Unionin sisäiseen yhteistyöhön kasvaa ja se lähtee uuteen nosteeseen positiivisen talouskehityksen tukemana. EU kasvattaa vaikutusvaltaansa myös jäsenmaiden aiemmin omassa ohjauksessa olleiden maahanmuutto- ja työpölytiikan saralla. EU:n maineen ja talouden kohentuessa euroalue laajenee.

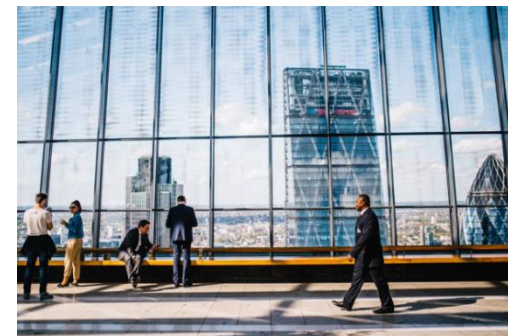
Vahvan talouskasvun aika Euroopassa ja Suomessa

Suomen talous kasvaa EU:n positiivisen talouskehityksen tukemana. Digitalisaatiokehitys johtaa uusien alojen nousuun ja Suomen tunnettuus digiosaajien maana kasvaa. Yksityisen ja julkisen sektorin toimintamalleja uudistetaan ja yhteiskunta sopeutuu nopeasti muuttuvaan toimintaympäristöön.

Julkisia palveluita rahoitetaan yhä enemmän yksilöiltä perittävillä maksuilla ja käyttöön perustuvat maksut yleistyvät (esim. tietullit). Julkisen infrastruktuurin ja peruspalveluiden käyttöä mitataan entistä tarkemmin kehittyneen teknologian avulla. Kehityksen seurauksena yksilöiden ottamat vakuutukset ja erilaiset joukkorahoitusratkaisut lisääntyvät. Yksilön vapaus ja vastuu korostuvat.

Uudet teknologiat mullistavat arvoketjuja ja kuluttamista

Yksilöt aktivoituvat datansa omistajina ja panostavat entistä enemmän yksityisyytensä suojaamiseen. Yksittäisten ihmisten omistajuutta omaan dataansa vahvistetaan myös lainsäädännöllä. Lohkoketjuteknologia yleistyy tietovarantojen suojaamisessa ja tiedonhallinnan ympärille syntyy uudenlaisia palveluja. Henkilödatan arvo tunnistetaan ja sillä käydään kauppaa yksilöiden ja organisaatioiden välillä.

SKENAARION KUVAUS

2. Yksilöiden maailmat

TYÖ JA
ELINKEINOT

Palvelullistuminen ja alustatalous muuttavat työn tekemistä

Palvelullistuminen kiihtyy ja alusta- ja keikkatalous syrjäyttää monet perinteiset työsuhteet työn teettämisen tapana. Mikroyrittäjyys yleistyy ja toimeentulo pilkkoutuu digitaalisten alustojen muodostaessa projektiluontoisten tehtävien markkinapaikkoja. Työn muutokseen vastataan ottamalla käyttöön yleinen perustulo ja siirtämällä verotusta transaktioiden ja pääomavirtojen verottamiseen. Myös perintö- ja varallisuusveroa korotetaan polarisaation ehkäisemiseksi.

Suomen vienti biotalouden alalla lisääntyy biopohjaisten tuotteiden kysynnän kasvaessa globaalisti. Myös Keski-Suomessa tehdään merkittäviä investointeja metsäintegraattien ympärille ja alan työvoiman tarve alueella kasvaa. Kilpailun lisääntyessä puun hinta nousee ja raaka-aineesta tulee lopulta jopa pulaa. Vanhimmat tehtaat eivät kykene kilpailemaan puutavaran hankinnasta ja koneita joudutaan sulkemaan.

Väestö keskittyy pääkaupunkiseudulle ja yksilön vastuu korostuu

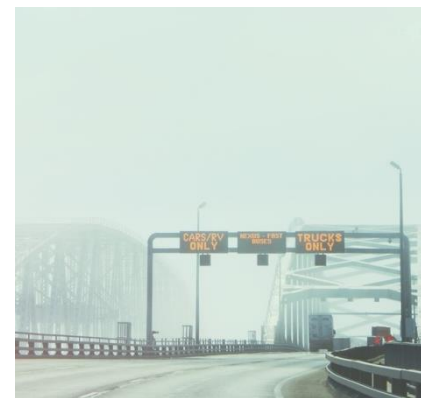
Väestönkasvu keskittyy vahvasti pääkaupunkiseudulle. Asumiskustannukset Keski-Suomessa laskevat samalla kun Helsingin metropolialueen imu kasvaa. Julkisen ohjauksen ja aluepolitiikan roolia vähennetään ja markkinat ohjaavat alueiden ja infrastruktuurin kehittämistä. Maakuntaan syntyy erikoistuneita ja hintatasoltaan eriytyneitä alueita.

Myös terveydenhuolto kuluttajistuu ja itse- ja etähoito yleistyvät merkittävästi teknologiakehityksen siivittämänä. Omaa terveydentilaa mitataan ja monitoroidaan yleisesti ja tietoa myydään esim. vakuutusyhtiöille. Yksilöt ovat aiempaa enemmän vastuussa omasta terveydestään, mikä eriarvoistaa väestöä entisestään.

Liike-elämä sanelee liikenteen kehittämistä ja matkailu yksilöllistyy

Talouden kasvaessa Suomessa investoidaan voimakkaasti kaupunkiseutujen välisiin yhteyksiin, elinkeinoelämän raaka-aine- ja tavarakuljetusten edellytyksiin sekä kansainvälisen kaupan logistiikan tarpeisiin. Suomi on yhdistetty kiinteämmin muihin Pohjoismaiden pääkaupunkeihin ja Eurooppaan. Maaseutujen liikenneyhteydet heikkenevät samalla, kun väestöä muuttaa kaupunkiseuduille. Julkisen rahoituksen keventyessä tienkäyttömaksut yleistyvät.

Matkailun osalta paikalliset alustat ja itsepalvelu korostuvat. Henkilödatan käyttö mahdollistaa matkailupalveluiden räätälöinnin ja ihmiset arvostavat entistä yksilöidymiä kokemuksia.

VÄESTÖ JA
ASUMINEN

LIIKENNE JA
MATKAILU

3. Paikalliset arvoyhteisöt

YHTEISKUNTA			TALOUS		TEKNOLOGIA	TYÖ JA ELINKEINOT		VÄESTÖ JA ASUMINEN		LIIKENNE JA MATKAILU	
Yhteis-kunnallinen sopiminen	Väestöliikkeet ja maahanmuutto	Euroopan Unionin kehitys	Suomen kansantalous	Julkisten palveluiden rahoitus	Datan avoimuus, luotettavuus ja turvallisuus	Osaaminen ja työn muutos	Suomen biotalouden kehitys	Alue- ja yhdyskunta-rakenne	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen edellytykset	Saavut-tavuus, liikkuminen ja logistiikka	Suomen matkailun kehityssuunnat
Kansainvälisiä sopimuksia	Resurssi-niukkuus ja kansojen vaellus	Taloudellinen vastaisuus	Mukaan maailman-talouden kasvuun	Perinteinen julkisvetoinen rahoitusmalli	Avointa ja julkista dataa	Perinteinen palkkatyö pitää pintansa	Luontoarvot korostuvat	Pääkaupunki-seutu kansainvälisenä metropolina	Yhteiskunta huolehtii hyvinvoinnista	Älykäs liikenne-verkosto	Virtuaali-elämukset ja luonnosta vieraantuminen
Blokkiutumista ja kahdenvälisiä sopimuksia	Kriisien rauhoittuminen ja Aasia-lähtöinen maastamuutto	Federalisaatio ja liittovaltiokehitys	Uusia aloja ja toimintamalleja	Maakunnilla verotusoikeus	Data harvojen käsissä	Alustatalous luo freelancereita ja mikroyrittäjiä	Biobuumi ja raaka-ainepula	Suurten kasvukeskusten verkosto	Personoitu ja omaehtoinen terveydenhoito	Yhteydet muihin metropoleihin	Paikallisia alustoja ja yksilöllisiä matkailu-kokemuksia
Yritysten ja koneiden ylikansallinen valtakausi	Tasainen maahanmuutto länsimaihin elintason perässä	Häilyvää harmoniaa	Reformien kautta kilpailukykyä	Yritykset kasvattavat rooliaan palveluiden rahoituksessa	Yksilövetoinen tiedonhallinta	Robotisaation aika ja kilpailu huippu-osaajista	Blokkiutuneet biomarkkinat	Moni-keskuksinen alueen vahvuuksiin perustuva rakenne	Terveysdataa ja tekoälyn tekemiä päätöksiä	Sähköistä liikkumista	Erikoistuvat teema-alueet ja yhteisöllinen luontomatkat
Yhteisöjen renessanssi	Maahanmuuton virrat kääntyvät uusiin nouseviin talouksiin	Euroalueen hautajaiset	Uudistumis-kyvyttömyys ja nollakasvu	Yksilöitä kerättävät käyttömaksut ja vakuutukset	Kyberhyökkäykset kasvattavat suoja-toimia	Yhteisöllistä tekemistä työ ja vapaa-aika sekoittuen	Hajautunut pientuotanto	Pienet kylämaiset yhdyskunnat	Kokonaisvaltainen hyvinvointi ja ennaltaehkäisy	Tiukka taloustilanne ohjaa liikkumista	Matkailun rajoittaminen ja turvattomuus
Yksilöiden väliset sopimukset lohkoketjun avulla		EU:sta alueiden allianssiin	Syvä lama ja uudet innovaatiot	Arvoyhteisöjen rooli korostuu	Totuuden jälkeinen aikakausi		Kiinalaiset dominoivat		Suuria sosiaalisia ja alueellisia eroja	Uudet teknologiat vähentävät liikkumistarvetta	Ympäristötietoista vapaata liikkumista EU:n sisällä

SKENAARION KUVAUS

3. Paikalliset arvoyhteisöt

Yhteiskunnallinen päätöksenteko paikallistuu

Kasvava informaatiovaikuttaminen ja hallitsematon teknologiakehitys vähentää radikaalisti kansalaisten luottamusta julkisiin instituutioihin ja yrityksiin. Yhteiskunnallinen sopiminen paikallistuu ja uudentyyppinen yhteisömalli mahdollistuu teknologiakehityksen ja hajautuneen rakenteen myötä. Valtioiden ja suurten alueiden rooli päätöksenteossa vähenee pienten kyläyhteisöjen uudelleen syntyessä.

Päätöksenteon siirtyessä yhä vahvemmin eri kokoisille alueellisille yhteisöille, EU:n legitimizeettiä kyseenalaistetaan ja sen ohjausvoima on maltillinen. Monien valtioiden sisällä alueiden väliset taloudelliset ja kulttuurilliset eroavuudet vahvistuvat. Suoraa kansanvaltaa lisätään alueellisilla kansanäänestyksillä ja uusilla digitaalisilla toimintamalleilla.

Maailmanlaajuinen rahoituskriisi koettelee hyvinvointivaltiota

Informaatiovaikuttamisesta johtuva luottamuspuola, uudet virtuaaliset valuutat ja automaation aiheuttama massatyöttömyys kaatavat kansainvälisen rahoitusjärjestelmän. Heikko talouskehitys sekä maamme korkea velkaantumisaste vievät Suomen syvään lamaan ja mahdollisuus tuottaa julkisrahoitteisia palveluja romahtaa. Niukkuus luo kuitenkin uusia innovaatioita ja degrowth-tyyppinen ajattelu saa jalansijaa; pääoman ja materian ei enää nähdä olevan hyvinvoinnin merkkejä, vaan sosiaaliset suhteet ja tiivis yhteisö näyttäytyvät niitä tavoiteltavampana.

Julkista sääntelyä puretaan ja paikalliset ratkaisut sallitaan. Verorahoitteisten palvelujen tuotanto supistuu ja yhteiskunnan peruspalvelujen rahoitus perustuu osittain kolmannen sektorin yksityisiltä toimijoilta saamaan rahoitukseen. Vapaaehtoinen toiminta lisääntyy.

Datan rooli päätöksenteossa kyseenalaistetaan

Ihmisten luottamus julkisiin instituutioihin ja yrityksiin heikkenee esimerkiksi kasvaneen informaatiovaikuttamisen, datavarantojen korruptoinnin ja hallitsemattoman teknologiakehityksen vuoksi. Dataan perustuvat päätökset ja ratkaisut kyseenalaistetaan ja henkilökohtaiset kokemukset ja vuorovaikutus korostuvat. Arvoyhteisöjen rooli vahvistuu ihmisten turvautuessa ensisijaisesti omiin sosiaalisiin verkostoihinsa. Samalla ääriajattelu voimistuu ja objektiiviset faktat menettävät merkitystään. Erimielisyydet ja konfliktit ryhmien välillä lisääntyvät.

SKENAARION KUVAUS

3. Paikalliset arvoyhteisöt

Automatisaatiokehitys johtaa yhteisölliseen työn tekemiseen

Automaation kehitys kiihtyy ja työvoiman tarve vähenee kaikilla toimialoilla. Perinteisen palkkatyön sijasta työ koostuu pääosin ihmisistä muodostuvan verkoston välisistä kollektiivisista palveluksista ja yhteisestä tekemisestä. Ero vapaa-aikaan on häilyvä. Merkityksellinen tekeminen ja yhteisöön sopeutuminen korostuu yhteiskuntarauhaa ylläpidettäessä.

Laman myötä biotaloustuotteiden hinta putoaa ja monet toimijat joutuvat lopettamaan toimintansa. Metsäpohjaisen energian kysyntä kuitenkin kasvaa, kun epävarmassa tilanteessa päätetään panostaa energian pientuotantoon. Lähellä tuotettua ruokaa ja perustuotteita arvostetaan, mikä lisää paikallistuotannon kysyntää.

Yhteisöllisyys korostuu asumisessa ja kuluttamisessa

Väestön arvot muuttuvat ja yhteisöllisyys korostuu myös aluerakenteessa. Suomeen muodostuu pieniä kylämäisiä yhdyskuntia, joita lähituotannon kasvu ja kehittyneet energian pientuotannon ratkaisut tukevat. Alueet eriytyvät ja kaupungistumiskehitys hidastuu. Rakentamisessa sallitaan vapaat ratkaisut ja asumismuodot ja -yhteisöt erilaistuvat.

Kansalaisten hyvinvointi- ja terveyserot kasvavat. Terveyspalveluja tarjoavat yhä useammin yhteisöjen omat lääkärit sekä luonnonmukaisuutta korostavat naturopaatit ja perinteiset kansanparantajat. Informaatiovaikuttamisen seurauksena lääke- ja rokotevastaisuus yleistyy. Taloudellisten mahdollisuuksien lisäksi arvot ohjaavat terveysvalintoja. Alueiden välille syntyy suuria terveyseroja.

Liikkumis- ja kuljetustarpeet vähenevät työn muutoksen myötä

Yhteiskunnan ja elinkeinoelämän paikallistuminen vähentää ihmisten ja tavaroiden liikkumisen merkitystä. Virtuaali-tapaamiset, 3D-tulostaminen ja muut lähituotannon mahdollistavat teknologiset ratkaisut yleistyvät. Vastuullisuus ja ympäristöstävällisyys korostuvat ja vähentyneet liikkumistarpeet hoidetaan päästöttömillä pienkulkuneuvoilla. Ajoneuvojen yhteiskäyttö ja kollektiivinen liikkuminen lisääntyy.

Matkailun osalta pääpaino on luontomatkailussa ja voimakkaasti erikoistuvissa tema-alueissa. Ihmiset matkustavat tietynlaisten arvojen ympärille rakentuneiden yhteisöjen ja yhteisen tekemisen perässä. Taloudellinen epävarmuus saa ihmiset matkustamaan harvemmin ja pienemmällä budjetilla. Tilojen (esim. kesämökit) yhteiskäyttö lisääntyy.

4. Tekoälyn, rahan ja idän dominanssi

YHTEISKUNTA			TALOUS		TEKNOLOGIA	TYÖ JA ELINKEINOT		VÄESTÖ JA ASUMINEN		LIIKENNE JA MATKAILU	
Yhteis-kunnallinen sopiminen	Väestöliikkeet ja maahanmuutto	Euroopan Unionin kehitys	Suomen kansantalous	Julkisten palveluiden rahoitus	Datan avoimuus, luotettavuus ja turvallisuus	Osaaminen ja työn muutos	Suomen biotalouden kehitys	Alue- ja yhdyskunta-rakenne	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen edellytykset	Saavut-tavuus, liikkuminen ja logistiikka	Suomen matkailun kehityssuunnat
Kansainvälisiä sopimuksia	Resurssi-niukkuus ja kansojen vaellus	Taloudellinen vastaisuus	Mukaan maailman-talouden kasvuun	Perinteinen julkisvetoinen rahoitusmalli	Avointa ja julkista dataa	Perinteinen palkkatyö pitää pintansa	Luontoarvot korostuvat	Pääkaupunki-seutu kansainvälisenä metropolina	Yhteiskunta huolehtii hyvinvoinnista	Älykäs liikenne-verkosto	Virtuaali-elämukset ja luonnosta vieraantuminen
Blokkiutumista ja kahdenvälisiä sopimuksia	Kriisien rauhoittuminen ja Aasia-lähtöinen maastamuutto	Federalisaatio ja liittovaltiokehitys	Uusia aloja ja toimintamalleja	Maakunnilla verotusoikeus	Data harvojen käsissä	Alustatalous luo freelancereita ja mikroyrittäjiä	Biobuumi ja raaka-ainepula	Suurten kasvukeskusten verkosto	Personoitu ja omaehtoinen terveydenhoito	Yhteydet muihin metropoleihin	Paikallisia alustoja ja yksilöllisiä matkailu-kokemuksia
Yritysten ja koneiden ylikansallinen valtakausi	Tasainen maahanmuutto länsimaihin elintason perässä	Häilyvää harmoniaa	Reformien kautta kilpailukykyä	Yritykset kasvattavat rooliaan palveluiden rahoituksessa	Yksilövetoinen tiedonhallinta	Robotisaation aika ja kilpailu huippu-osaajista	Blokkiutuneet biomarkkinat	Moni-keskuksinen alueen vahvuuksiin perustuva rakenne	Terveysdataa ja tekoälyn tekemiä päätöksiä	Sähköistä liikkumista	Erikoistuvat teema-alueet ja yhteisöllinen luontomatkat
Yhteisöjen renessanssi	Maahanmuuton virrat kääntyvät uusiin nouseviin talouksiin	Euroalueen hautajaiset	Uudistumis-kyvyttömyys ja nollakasvu	Yksilöitä kerättävät käyttömaksut ja vakuutukset	Kyberhyökkäykset kasvattavat suoja- toimia	Yhteisöllistä tekemistä työ ja vapaa-aika sekoittuen	Hajautunut pientuotanto	Pienet kylämäiset yhdyskunnat	Kokonaisvaltainen hyvinvointi ja ennaltaehkäisy	Tiukka taloustilanne ohjaa liikkumista	Matkailun rajoittaminen ja turvattomuus
Yksilöiden väliset sopimukset lohkoketjun avulla		EU:sta alueiden allianssiin	Syvä lama ja uudet innovaatiot	Arvo yhteisöjen rooli korostuu	Totuuden jälkeinen aikakausi		Kiinalaiset dominoivat		Suuria sosiaalisia ja alueellisia eroja	Uudet teknologiat vähentävät liikkumistarvetta	Ympäristötietoista vapaata liikkumista EU:n sisällä

4. Tekoälyn, rahan ja idän dominanssi

Älykkäät koneet ja kiinalaisyrietykset vallan keskiössä

Raaka-aineiden arvon nousu vahvistaa Aasian talouksien kilpailukykyä entisestään. Data keskittyy kiinalaisten suur-yritysten käsiin (mm. Tencent, Baidu, Alibaba), jotka levittäytyvät myös länsimaihin. Kiinalaisrahoitteiset sijoitukset ja strategiset omistukset länsimaissa lisääntyvät. Länsimainen arvomaailma ja demokraattinen yhteiskuntamalli kyseenalaistetaan. Alueellisia yhteenliittymiä syntyy vauraampien ja teknologiakehityksen eturintamassa olevien valtioiden ja suurkaupunkien välille, mikä heikentää EU:n ohjausvoimaa. Suomi toimii porttina idän ja lännen välillä.

Globaalit monialaiset teknologiayritykset vahvistavat asemiaan informaation omistajina, (esim. Kiinan PBG-strategia) ja yksilöiden vaikutusvalta henkilökohtaisen tiedon hallintaan heikkenee. Puolueettoman ja puhtaasti datasta jalostetun tiedon sekä itseään jatkuvasti kehittävän tekoälyn avulla ohjataan pitkälti myös yhteiskunnallista päätöksentekoa. Yritysten valta, virtuaaliset yhteisöt ja e-kansalaisuudet vähentävät valtion ja perinteisen kansalaisuuden merkitystä

Uudistuskyvyttömyys rapauttaa Suomen taloutta ja yhteiskunnan palvelut yksityistyvät

Suomen kansantalous ei pysty uudistumaan riittävän nopeasti eikä tarvittavia uudistuksia ei saada aikaiseksi poliittisen yhteisymmärryksen puutteessa. Talouskasvu jatkuu nollan tuntumassa ja investoinnit vähenevät. Työllisyystilanne heikkenee koko maassa ja osaavaa työvoimaa muuttaa työn perässä elinvoimaisempiin Aasian metropoleihin.

Veropohja kutistuu eikä julkinen sektori kykene ylläpitämään nykyisenkaltaista palvelutasoa. Yksityiset toimijat toteuttavat suuressa määrin julkishallinnon suunnittelemaa palveluita. Kaupunkien ja kasvukeskusten ulkopuolella palvelutaso heikkenee palveluiden keskittyessä kustannussyistä väestömäärältään merkittävimmille alueille.

Koneiden aika ja ubiikkiyhteiskunta ovat todellisuutta

Verkkoon kytkeytyneet tuotteet, laitteet ja IT-ratkaisut luovat reaaliaikaisen digitaalisen ekosysteemin. Ubiikki-yhteiskunta realisoituu ja teknologia sulautuu koteihin, ihmisiin, ympäristöön ja kuluttamiseen. Yhä suurempi osa sekä organisaatioista että yksilöistä jää nopean teknologiakehityksen vauhdista, ja datan hyödyntämiseen liittyvä osaaminen kumuloituu entistä harvemmalle joukolle. Pienempien yritysten ja valtioiden on vaikeaa toimia ilman yhteistyötä kiinalaisten teknologiajättien kanssa, jotka toimivat valtaviin datamääriin portinvartijoina.

SKENAARION KUVAUS

4. Tekoälyn, rahan ja idän dominanssi

Robotisaation aikakaudella kilpaillaan erikoistuneista huippu-osajista

Älykkäät koneet ja järjestelmät korvaavat nopeasti ihmiset niin perinteisissä tuotanto- kuin asiantuntijatehtävissä. Työvoiman hinnan merkitys laskee (bot-shoring) ja työtä ostetaan yksittäisinä suorituksina silloin, kun robotit eivät osaa sitä tehdä tai jos ihmistyö on edullisempaa. Hypertuottava ja globaalisti toimiva asiantuntijaeliitti tuottaa suurimman osan taloudellisesta arvosta ja työmarkkinoilla kilpaillaan erikoistuneista huippuosajista. Teknologian tuottama lisäarvo ja pääomat keskittyvät erityisesti aasialaisille suuryrityksille ja tuloerot kasvavat huimasti.

Heikon taloustilanteen myötä suomalainen biotalous ei ole tuottavaa. Tehtaita ja patenteja myydään kiinalaissomisteisille yrityksille ja alan päätöksenteko karkaa pois Suomesta. Aasian maat kasvattavat myös omistuspohjaansa Suomessa ostamalla metsä- ja peltoalueita vähäväkisiltä alueilta. Paikallinen elintarviketuotanto heikkenee ja markkinoilla jyräävät globaalit yritykset.

Suomen sisällä ihmiset pakkautuvat pääkaupunkiseudulle ja eriarvoisuus lisääntyy

Suurkaupunkien välinen kilpailu kiihtyy ja metropolien merkitys kasvaa globaalisti. Suomessa väestö pakkautuu pääkaupunki-seudulle, missä mahdollisuuksia on muita alueita enemmän. Julkishallinnon keventämiseksi kuntien määrää on jatkuvasti vähennetty ja lopulta alueiden kehittäminen jätetään markkinoiden hoidettavaksi. Julkisen ohjauksen puute johtaa eriarvoistumiseen pääkaupunkiseudun ja muun Suomen välillä ja synnyttää aiempaa segregoituneempia alueita.

Julkisen sektorin rooli terveydenhuollossa vähenee merkittävästi ja julkiset terveyspalvelut kuihtuvat väestön edelleen ikääntyessä ja huoltosuhteen heikentyessä. Terveydenhuollon osalta suuret terveys- ja hyvinvointiyritykset tarjoavat datan mittaamiseen ja analysointiin perustuvia automatisoituja ja ennakoivia palveluita. Tekoälyratkaisut yleistyvät voimakkaasti.

Tieto ohjaa liikkumista ja kuljettamista tehokkaasti

Suomessa panostetaan erityisesti digitaaliseen infrastruktuuriin ja yhteyksiin kansainvälisen liikenteen lentokentille. Kiinalais-rahoitteiset infrahankkeet yleistyvät ja Suomen tie-, raide- ja lentoyhteyksiä Aasiaan vahvistetaan. Liikkumismuotoja ja -välineitä optimoidaan tehokkaasti dataa hyödyntämällä ja autonominen liikenne ja jakelulogistiikka on arkipäivää.

Matkailussa korostuvat luontoelämysten sijaan entistä enemmän virtuaalitodellisuuden ja aistikokemusten tarjoamat kokemukset. Kansainvälinen matkailu suuntautuu erityisesti Aasiasta Eurooppaan ja Suomeen. Myös matkailussa liiketoimintaa dominoivat globaalit ketjut ja itsepalvelun ja automaation yleistyessä työvoiman tarve alalla vähenee merkittävästi.

5. Kättä päälle -diplomatia

YHTEISKUNTA			TALOUS		TEKNOLOGIA	TYÖ JA ELINKEINOT		VÄESTÖ JA ASUMINEN		LIIKENNE JA MATKAILU	
Yhteis-kunnallinen sopiminen	Väestöliikkeet ja maahanmuutto	Euroopan Unionin kehitys	Suomen kansantalous	Julkisten palveluiden rahoitus	Datan avoimuus, luotettavuus ja turvallisuus	Osaaminen ja työn muutos	Suomen biotalouden kehitys	Alue- ja yhdyskunta-rakenne	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen edellytykset	Saavut-tavuus, liikkuminen ja logistiikka	Suomen matkailun kehityssuunnat
Kansainvälisiä sopimuksia	Resurssi-niukkuus ja kansojen vaellus	Taloudellinen vastaisuus	Mukaan maailman-talouden kasvuun	Perinteinen julkisvetoinen rahoitusmalli	Avointa ja julkista dataa	Perinteinen palkkatyö pitää pintansa	Luontoarvot korostuvat	Pääkaupunki-seutu kansainvälisenä metropolina	Yhteiskunta huolehtii hyvinvoinnista	Älykäs liikenne-verkosto	Virtuaali-elämykset ja luonnosta vieraantuminen
Blokkiutumista ja kahdenvälisiä sopimuksia	Kriisien rauhoittuminen ja Aasia-lähtöinen maastamuutto	Federalisaatio ja liittovaltiokehitys	Uusia aloja ja toimintamalleja	Maakunnilla verotusoikeus	Data harvojen käsissä	Alustatalous luo freelancereita ja mikroyrittäjiä	Biobuumi ja raaka-ainepula	Suurten kasvukeskusten verkosto	Personoitu ja omaehtoinen terveydenhoito	Yhteydet muihin metropoleihin	Paikallisia alustoja ja yksilöllisiä matkailu-kokemuksia
Yritysten ja koneiden ylikansallinen valtakausi	Tasainen maahanmuutto länsimaihin elintason perässä	Häilyvää harmoniaa	Reformien kautta kilpailukykyä	Yritykset kasvattavat rooliaan palveluiden rahoituksessa	Yksilövetoinen tiedonhallinta	Robotisaation aika ja kilpailu huippu-osaajista	Blokkiutuneet biomarkkinat	Moni-keskuksinen alueen vahvuuksiin perustuva rakenne	Terveysdataa ja tekoälyn tekemiä päätöksiä	Sähköistä liikkumista	Erikoistuvat teema-alueet ja yhteisöllinen luontomatkat
Yhteisöjen renessanssi	Maahanmuuton virrat kääntyvät uusiin nouseviin talouksiin	Euroalueen hautajaiset	Uudistumis-kyvyttömyys ja nollakasvu	Yksilöitä kerättävät käyttömaksut ja vakuutukset	Kyberhyökkäykset kasvattavat suojatoimia	Yhteisöllistä tekemistä työ ja vapaa-aika sekoittuen	Hajautunut pientuotanto	Pienet kylämaiset yhdyskunnat	Kokonaisvaltainen hyvinvointi ja ennaltaehkäisy	Tiukka taloustilanne ohjaa liikkumista	Matkailun rajoittaminen ja turvattomuus
Yksilöiden väliset sopimukset lohkoketjun avulla		EU:sta alueiden allianssiin	Syvä lama ja uudet innovaatiot	Arvo yhteisöjen rooli korostuu	Totuuden jälkeinen aikakausi		Kiinalaiset dominoivat		Suuria sosiaalisia ja alueellisia eroja	Uudet teknologiat vähentävät liikkumistarvetta	Ympäristötietoista vapaata liikkumista EU:n sisällä

SKENAARION KUVAUS

5. Kättä päälle -diplomatia

YHTEISKUNTA

Kansainvälisten instituutioiden asema ja EU:n liittovaltiokehitys voimistuu

Alueellisten konfliktien, ilmastonmuutoksen ja pakolaiskriisin rauhoittamiseksi suurin osa valtioista suostuu kansainväliseen dialogiin. Laajoja kansainvälisiä sopimuksia saadaan solmittua mm. kauppapolitiikan, konfliktien, ilmasto-kysymysten ja datan käytön ympärillä, mikä rajoittaa suuryritysten valtaa. Globaali keskinäisriippuvuus vahvistuu, keskinäinen luottamus on korkea ja yhteisiin sopimuksiin sitoudutaan. Ilmasto- ja ympäristövaatimuksia kiristetään.

Talustilanteen ja alueellisen turvallisuuden hoitaminen yhdistävät EU:n jäsenmaita ja liittovaltiokehitys syvenee. EU laajentaa vaikutusvaltaansa ja talouspoliittista ohjausta siirretään jäsenmailta Unionille. Demokraattinen ja ilmastoltaan puhdas Eurooppa ja Suomi houkuttelee myös suuria määriä työperäisiä maahanmuuttajia Aasiasta.

Suomi pystyy hyötymään maailmantalouden piristymisestä

Pitkään jatkuneen hitaan talouskasvun aika päättyy. Maailmantalous ja vienti nousevat erityisesti kehittyvien maiden nousevan keskiluokan vetäminä. Suomi pystyy tuottamaan ratkaisuja nouseviin ventialoihin, ja nousee uudelleen teknologiaosaamisestaan tunnustetuksi maaksi. Kunnianhimoiset ilmasto- ja ympäristövaatimukset pakottavat suomalaiset yritykset innovoimaan ja tehostamaan energiankulutuksen lisäksi myös raaka-aineiden käyttöä. Vahva talouskasvu ja hyvät yhteydet Eurooppaan houkuttelevat myös globaaleja yrityksiä Suomeen.

Julkisten palveluiden tuottamiseen tarvittavat varat hankitaan perinteisesti verotuksen ja julkisen lainarahoituksen avulla. Merkittäviä ohjauskeinoja ja investointitukia osoitetaan cleantech-teknologian edistämiseen.

Varastointiteknologian kehitys johtaa energiavallankumoukseen

Ilmastonmuutoksen radikaalit vaikutukset ja tiukat ympäristövaatimukset ajavat energiateknologian nopeaa kehitystä. Kehittynyt energian varastointiteknologia ja erityisesti aurinkoenergian edullisuus johtaa hajautuneen pientuotannon voimakkaaseen yleistymiseen. Uusiutuvan energian hinta laskee ja sitä hyödynnetään täysmääräisesti liikkumisessa, lämmityksessä ja ruoantuotannossa.

Kansainvälisellä yhteistyöllä onnistutaan lieventämään kyberuhkia ja Euroopassa toimivat globaalit organisaatiot veloitetaan avaamaan tietokantojaan ja rajapintojaan palveluntuotannon vahvistamiseksi ja kuluttajien suojaamiseksi. Yksilöt suhtautuvat luottavaisesti henkilötietojen hyödyntämiseen ja kansainvälinen digitaalisen etiikan sopimus solmitaan.

TALOUS

TEKNOLOGIA

5. Kättä päälle -diplomatia

Avoin data luo mahdollisuuksia työlle ja elinkeinolämälle

Julkisten ja yksityisten organisaatioiden tietojen ja rajapintojen avaaminen luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja murtaa toimialarakenteita. Etätö, osa-aikatyö ja yrittäjämäiset työsuhteet lisääntyvät, mutta palkkatyö säilyy toimentulon lähteenä. Työtä koskeva sääntely ulotetaan myös itsensäyöllistämiseen ja muuhun työsuhteen ulkopuolella teetettävään työhön siten, että ulkoistaminen ei laske työn hintaa eikä siirrä työnantajan riskejä työntekijälle.

Biotalous osalta luontoarvot korostuvat ja metsien ja vesistöjen suojelua lisätään. EU-sääntelyllä rajoitetaan puunkäyttöä, sahateollisuuden investoinnit vähenevät ja hakkuumäärät pienenevät. Edullisen aurinkoenergian myötä metsien käyttö energiantuotantoon vähenee radikaalisti. Kiertotalouden kehitys on nopeaa ja ympäristöystävällisyys korostuu tuotteiden ja palvelujen tuotannossa. Kotimainen ruuantuotanto on arvostettua ja kilpailukyistä.

Hajautunut energiantuotanto ja maahanmuutto mahdollistaa monikeskuksisen aluerakenteen

Asiasta nouseva maahanmuuttoaalto ja energian varastoinnin vallankumous mahdollistaa aluerakenteen hajautumisen useiden alueiden vahvuuksiin perustuvien kasvukeskusten kesken. Pääkaupunkiseudun merkitys laskee. Maahanmuuton myötä myös Suomen ikärakenne muuttuu ja huoltosuhteen aiheuttamat ongelmat pienenevät. Keski-Suomesta tulee muuttovoittoinen ja Jyväskylän osaamiskeskittymä houkuttelee alueelle työvoimaa niin Suomesta kuin kansainvälisesti.

Terveystieteiden osalta pääpaino on erityisesti sairauksien ennaltaehkäisyssä ja hyvinvoinnin edistämisessä. Kokonaisvaltaiset hyvinvointipalvelut yleistyvät ja terveyspalveluita haetaan yhä useammin myös muista EU-maista.

EU-tasoinen verkosto järjestää ihmisten ja tavaroiden sähköistä liikkumista

Poliittinen ohjaus ja akkuteknologian radikaali kehitys mahdollistaa sähköisen joukkoliikenteen täysimääräisen kehittämisen. Ihmisten ja tavaroiden liikkumista järjestää entistä vahvemmin EU-tasoinen verkosto. Suomessa panostetaan sen lisäksi erityisesti kasvukeskusten väliseen liikenteeseen sekä muihin ympäristöystävällisiin liikennemuotoihin. Myös yksityisten ja yhteiskäyttöön hankittujen sähköautojen määrä kasvaa nopeasti.

EU:n sisäinen matkailu lisääntyy voimakkaasti Unionin säädellä sitä alueiden kantokyvyn mukaisesti ilmasto- ja luontonäkökulmaa painottaen. Suomen puhdas luonto, miellyttävä ilmasto ja turvallinen ympäristö houkuttelee entistä enemmän matkailijoita ja kansainväliset matkailijamäärät kasvavat merkittävästi.

